

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

היבטים פסיכולוגיים של טראומה והתעללות בילדים - 51161

תאריך עדכון אחרון 07-09-2020

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: פסיכולוגיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר פולה דוד

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: paulad@haruv.org.il

שעות קבלה של רכז הקורס: לפי תיאום טלפוני

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס יתמקד בתופעות של טראומה והתעללות והזנחה בילדים, הן עלידי תיאור התופעות השונות והשפעותיהם על ילדים, והן ע"י התבוננות בעקרונות של טיפול בילדים שחוו טראומה.

מטרות הקורס:

להקנות ידע על התופעה של התעללות וטראומה, ולתת כלים לזיהוי התופעה, לדיווח, ולהתייחסות טיפולית ראשונית עם ילדים והוריהם.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- להגדיר את הסוגים השונים של התעללות בילדים
- לדעת לאן לפנות כאשר יש חשד לפגיעה בילד
- לדעת את השפעה טראומה על התפתחותם של ילדים ועל הורים
- להיות מסוגלים לקיים פגישה בסיסית עם ילד שנפגע על אשר קרה לו

דרישות נוכחות (%) :

נוכחות חובה, יש להגיע ללפחות 80% מההרצאות

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות, הרצאות אורח, סרטונים

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- ילדים נפגעי התעללות והזנחה: על מה אנחנו מדברים?
- השפעה של טראומה על ילדים ועל ההתפתחות
- זיהוי ואיתור ילדים נפגעי התעללות והזנחה וחובת דיווח
- השפעה של טראומה על הורים ועל ההורות
- פגיעות מיניות בילדים ובין ילדים
- חשיפת ילדים לאלימות במשפחה: כיצד היא משפיעה?
- היכרות עם ילדים שעברו טראומה והוריהם: מה צריך לשאול? את מי?
- דיבור עם ילדים על אירועים טראומטיים
- אבדן הורה בילדות
- טיפול לילדים נפגעי התעללות וטראומה: הדוגמא של CPP
- תשישות החמלה בעבודה עם טראומה בילדות
- מהם עקרונות של טיפול בטראומה?

חומר חובה לקריאה:

הרמן, ג'. (1994). טראומה והחלמה. תל-אביב: עם עובד. פרק 5: התעללות בילדים (עמ' 121-143).
גולדשטיין, ש. (2005). לדבר את השתיקה, איתור ילדים ובני נוער נפגעי התעללות והזנחה בשירותי הבריאות בקהילה. ירושלים: אשלים. 23-27.
קרן, מ. (2013). חוויתי סכנה וזה חוזר אלי. בתוך: מ. קרן, ד. הופ, וס. טיאנו (עורכים), זה לא יעבור עם הזמן? בריאות הנפש בשלוש השנים הראשונות לחיים (עמ' 255-275). בן-שמן: מודן.
חוק העונשין, התשל"ז-1997, סימן ו': פגיעה בקטינים וחסרי ישע (בתוך החוק והילד - קובץ חקיקה, המועצה לשלום הילד).
קדמן, י'. (2010). במותה ציוותה לילדים רבים את החיים: חובת הדיווח על עבירות בילדים - רקע, סקירה ומהות. משפחה במשפט, כרך ג-ד, 337 - 346.
ליברמן, א., פדרון, א., ואן-הורן, פ., והאריס, ו. (2010). מלאכים בחדר הילדים: העברה בין-דורית של השפעות הוריות מטיבות (גרסה עברית). ירושלים: מכון חרוב.
זליגמן, צ. (2004). מבוא לגילוי עריות: אין אמת, ואין חסד, ואין רחמים. בתוך צ. זליגמן, וז. סלומון, (עורכות), הסוד ושברו: סוגיות בגילוי עריות (עמ' 15 - 40). תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד.
תרשיש, נ, לוסקי, א, טנר, ד, תורג'מן, ש [2018] פגיעות מיניות בין אחאים: פרשנותם של האחאים המעורבים והשלכותיה על תפיסות אנשי המקצוע המטפלים. חברה ורווחה, ל"ח ספטמבר 537-564.
בולבי, ג'. (2016). בסיס פתוח: התקשרות הורה ילד והתפתחות אנושית בריאה. תל אביב: עם עובד. (פרק 6 על הידיעה שאין אמורים לדעת וההרגשה של מה שאין אמורים להרגיש).
דוד, פ' (2018) לדבר את הבלתי-מדובר: דיבור עם ילדים על טראומה. נקודת מפגש, גיליון 15, 26-29.
דרזנין, א. (2018). על סודות במשפחה. שיחות, ל"ג, 32-43.
גרטר, ס. (2014). אובדן ואבל בגיל הרך. פסיכואקטואליה, 48-54.
עופר, נ. וים, ג. (2017). עבודה טיפולית עם ההורה הנותר בתהליך התמודדות של ילד צעיר עם אבדן הורה. מתוך א. כהן (עורכת), טיפול בהורות: גישה אינטגרטיבית לטיפול בבעיות ילדים באמצעות הוריהם, ע"מ 345-406.
ליברמן, א.פ. ו-יון הורן, פ. (2016) אל תכה את אמא שלי. נצרת: הוצאה פרטית. חלק א', 11-77.

חומר לקריאה נוספת:

- בן-אמיתי, ג. (2007). השלכות נפשיות של התעללות בילדים ומתבגרים. בתוך: הורוביץ, ד., ובן יהודה, י. וחובב, מ. (עורכים), התעללות והזנחה של ילדים בישראל (עמ' 536 - 565). ירושלים: אשלים.
ערד, דוידסון, ב. (2010). איכות החיים של ילדים בסיכון שהוחלט להשאירם בבית בהשוואה לילדים שהוחלט להוציאם מהבית. חברה ורווחה, 30 (3-4), 397 - 421.
פבר, מ'. (2009). התעללות בילדים - ההכרה בתופעה, התפתחות החקיקה ופיתוח דרכי טיפול והגנה. ירושלים: מכון חרוב.
כהן, ת. (1991). לחיות בצל סוד. תל-אביב: מודן.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 100 %

הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: